

Notitie

'Sluitende aanpak personen met verward gedrag'

Asten, december 2018
Sociaal Domein, L. Grubben

1. Inleiding

Vanaf 1 oktober 2018 heeft elke gemeente de taak een sluitende aanpak te hebben als het gaat om personen met verward gedrag.

Voor personen met verward gedrag zijn al op diverse niveaus initiatieven ontwikkeld en bestuurlijk afgestemd. Het betreft hier bovenregionaal niveau (Oost Brabant), Peelregio niveau en gemeentelijke niveau.

In deze notitie beschrijven we de totale aanpak op alle niveaus die betrekking hebben op de gemeente Asten. Tevens geven we aan welke acties in de nabije toekomst ingezet worden om de aanpak voor personen met verward gedrag nog verder te verbeteren.

Deze notitie dient formeel vastgesteld te worden zodat de integrale aanpak personen met verward gedrag beleidsmatig geborgd is.

2. Definitie en cijfers

Wat zijn verwarde personen?

De term 'verwarde personen' blijkt een containerbegrip te zijn voor inwoners die vanuit verschillende oorzaken ondersteuning nodig hebben. Een dementerende oudere kan er eronder vallen, maar ook personen met een verslaving, een verstandelijk gehandicapte of iemand die door het lint gaat na het verliezen van een baan of relatie.

Cijfers vanuit de politie

Sinds 2011 is de politie op verzoek van het Rijk 'incidenten personen met verward gedrag' gaan registreren onder code E33. Dat resulteert in de volgende cijfers:

Tabel 1: cijfers E33 meldingen

	2013	2014	2015	2016	2017
Landelijk	52.213	59.593	66.023	74.929	83.548
Oost-Brabant	3.244	3.864	4.241	4.973	5.898
Asten	19	28	23	54	41

Bron: managementinformatiesysteem BVI van de politie

De politie maakt zelf een aantal opmerkingen bij deze cijfers:

- De cijfers geven een beeld van het aantal incidenten met verwarde personen (E33). Het aantal (unieke) verwarde personen dat betrokken is bij deze incidenten, wordt niet als zodanig geregistreerd.
- Indien een eenheid meer incidenten registreert, betekent dit niet automatisch dat het in de betreffende eenheid ernstiger is.

Landelijk is er een constante stijging te zien in het aantal meldingen met jaarlijks 12-14%. Wanneer er wordt ingezoomd op Oost-Brabant ligt de stijging jaarlijks tussen de 10-19%. Voor Asten is het verloop van het aantal meldingen een stuk grilliger omdat het om kleinere aantallen gaat.

3. Wat doen we al?

Wat we al doen is op verschillende schaalniveaus georganiseerd. Op bovenregionaal niveau (schaal Oost-Brabant) vanuit het project 'Verward en dan..'. Op regionaal niveau vanuit Peelgemeenten in het kader van maatwerkvoorzieningen en in centrumgemeente Helmond vanuit de opdracht beschermd wonen. Lokaal vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning.

De acties worden hieronder per niveau besproken.

Bovenregionale Projectgroep 'Verward en dan..'

Nadat de opdracht vanuit het Rijk naar de gemeenten is gegaan om met een sluitende aanpak van de problematiek van inwoners met verward gedrag te komen is er regionaal, op de schaal van Oost-Brabant een project gestart¹. De kartrekker van dit proces is GGZ-instelling Reinier van Arkel. In november 2016 is het projectplan 'Verward en dan...; Zo pakken wij het aan in Oost-Brabant' gestart. Als onderdeel van het project is er de website <http://www.project.verwardepersoneninbrabant.nl/>. Op deze website worden betrokken partijen geïnformeerd over de stand van zaken van het project.

De regionale structuur bestaat uit een stuurgroep en 3 thematische werkgroepen die elk hun eigen opdracht uitvoeren. De werkgroepen hebben de volgende thema's en doelstellingen:

- Werkgroep triage en acute opvang: doel is om ervoor te zorgen dat er in de gehele regio sprake is van eenduidige triage. De gehele keten wordt bekeken, van procedures in de meldkamer, te kiezen vervoersmodus, triage en samenwerking met spoedeisende hulp en huisartsenposten.
- Werkgroep vervoer: deze werkgroep heeft als doel om het huidige vervoer van personen met verward gedrag te verbeteren.
- Werkgroep preventie en persoonsgerichte aanpak: de werkgroep richt zich op een duidelijk uniform kader voor signalering en preventie, het stimuleren van persoonsgerichte aanpak op gemeentelijk niveau en een zorgvuldige uitwisseling van informatie tussen zorg en veiligheid.

Binnen de Peelgemeenten/Centrumgemeente Helmond en lokaal zijn acties uitgezet waarmee we voldoen aan de doelstellingen van de werkgroepen. Deze acties komen hieronder aan bod.

Peelgemeenten/Centrumgemeente Helmond:

Spoedeisende Psychiatrische Onderzoeks Ruimte (SPOR)

GGZ 't Warant in Helmond is een van de vier SPOR locaties. Dit is een ruimte waar een persoon met verward gedrag direct kan worden opgevangen en waar vervolgens triage wordt gedaan zodat wordt bekeken wordt wat er nodig is en de juiste stappen kunnen worden gezet.

Time out bed

Er is een pilot gestart met een time-out bed waar personen met GGZ-problematiek die zelfstandig wonen gebruik van kunnen maken om te voorkomen dat ze bij een terugval meteen moeten worden opgenomen. Een time-out bed mag voor maximaal 2 nachten achtereenvolgend worden gebruikt. Het bed is beschikbaar bij een bestaande woongroep beschermd wonen in de St. Jozefparochie in Deurne. Momenteel wordt er binnen de gehele regio nog niet veel gebruik gemaakt van het time-out bed (ongeveer 3 x per kwartaal). Wat hiervoor de reden is wordt door Helmond nader onderzocht.

¹ Deelnemende partners zijn 40 gemeenten in Oost-Brabant; Openbaar Ministerie arrondissement 's-Hertogenbosch; Nationale Politie eenheid Oost-Brabant; GGZ Oost-Brabant; GGZ Eindhoven; GGZ Reinier van Arkel; Novadic Kentron; Regionale Ambulance Voorziening Brabant Zuidoost en Brabant Noord; meerdere huisartsenposten en afdelingen Spoedeisende Hulp; Reclassering Nederland; Veiligheidshuizen Brabant Zuid-Oost, 's-Hertogenbosch e.o., Maas en Leijgraaf; GGD Hart voor Brabant en GGD Eindhoven.

GGZ in de wijk

Sinds 1 september 2017 is er vanuit de GGZ Oost-Brabant een sociaal psychiatrisch verpleegkundige werkzaam binnen het Sociaal Team Asten (tot oktober 2018 Steunpunt GuidoAsten). Deze professional heeft expertise voor inwoners met psychische en/of psychiatrische klachten.

De inzet is lokaal naar wens en behoefte van het Sociaal Team Asten en de lokale partners in te vullen. Deze persoon wordt momenteel vooral ingezet voor consultatie en advies en sluit aan bij het kernteam van het Sociaal Team Asten. Elke Peelgemeente heeft een aantal uur per week een sociaal psychiatrisch verpleegkundige beschikbaar. In Asten is deze professional voor 4 uur per week beschikbaar, dit wordt deels gefinancierd vanuit de centrumgemeente en deels vanuit lokale middelen.

Begeleiding+

Er is in de praktijk geconstateerd dat er behoefte is aan een meer geleidelijke overgang van beschermd wonen naar begeleid wonen. In 2017 is in overleg met de partners in de overeenkomst Beschermd Wonen vastgelegd dat er een intensievere begeleiding (begeleiding+) geboden kan worden. Dit kan het geval zijn wanneer inwoners zelfstandig kunnen wonen, maar er behoefte is aan meer begeleiding dan de huidige reguliere vormen van Wmo-begeleiding. Begeleiding+ wordt gefinancierd uit de middelen beschermd wonen. Door begeleiding+ is er een glijdende schaal voor begeleiding gecreëerd van beschermd wonen (24-uurs toezicht) naar begeleiding vanuit de Wmo.

Het aantal Astense inwoners dat gebruik maakt van Begeleiding+ in 2018 staat weergegeven in onderstaande tabel.

Begeleiding+	31-03-2018	30-06-2018	30-09-2018
Aantal inwoners	10	10	10

Bron: navraag Peelgemeenten, december 2018

Lokaal:

Kernteam Sociaal Team Asten

Sinds oktober 2018 is Steunpunt GuidoAsten veranderd in Sociaal Team Asten. Naast een naamsverandering wordt er sindsdien ook gebruik gemaakt van een nieuwe integrale overlegstructuur. Elke dinsdagochtend is er een kernteamvergadering. Dit kernteam bestaat elke week uit één medewerker van elke verschillende discipline. De disciplines zijn Wmo, jeugd, participatie, maatschappelijk werk, GGZ in de wijk, het steunpunt/Onis en leefbaarheid. Het kernteamoverleg wordt voorgezeten door de coördinator van het Sociaal Team Asten.

Alle casuïstiek die binnenkomt wordt in dit overleg kort besproken. Vervolgens wordt er voor elke casus één casusregisseur aangewezen die de casus oppakt en verantwoordelijk is. Deze regisseur doet wat nodig is en betreft eventueel collega's/partners.

Op deze manier wordt (complexe) casuïstiek integraal benaderd waardoor er in een vroeg stadium afstemming is, lijnen kort zijn en er nog beter samengewerkt wordt. Dit om de inwoner uiteindelijk zo goed mogelijk de ondersteuning te bieden die (tijdelijk) nodig is, waardoor de inwoner op eigen kracht weer verder kan.

Eens per twee weken vindt een casuïsoverleg plaats waarin casuïstiek inhoudelijk besproken wordt met medewerkers die betrokken zijn. Afhankelijk van de casus kunnen hiervoor eventueel medewerkers betrokken worden die niet direct bij het kernteam betrokken zijn (bijv. leerplicht, politie).

AVE model

AVE staat voor Aanpak Voorkoming Escalatie. Het is model om dreigende escalatie te voorkomen, te beperken en/of te beëindigen en een kapstok voor uitvoerende professionals bij het op- en afschalen. Er staat duidelijk weergegeven wie er regie heeft, welke regie (casus –en/of procesregie) en wanneer er op –en afgeschaald wordt. Het verschaft duidelijkheid in ieders taak en rol en over de operationele en bestuurlijke verantwoordelijkheid. Er wordt door het Sociaal Team Asten met het AVE model gewerkt en zal de komende beleidsperiode verder worden geoptimaliseerd.

Er wordt uitgegaan van de eigen regie van de burger. Op het moment dat de burger zelf de regie (tijdelijk) niet kan voeren, kan de regie tijdelijk worden "overgenomen" volgens de Aanpak Voorkoming Escalatie methode (AVE). In elke volgende fase neemt het regievermogen van de burger af.

AVE 1:

Problemen worden voorkomen door preventie en tijdig gesignaleerd als ze zich voordoen (enkelvoudige vragen). De burger heeft zelf de regie.

AVE 2:

De burger heeft hulp nodig (enkelvoudige, meervoudige en/of complexe problematiek). Een professional van het sociaal team Asten heeft de casusregie. De casusregisseur heeft de regie over de ondersteuning van een persoon of gezin. Er wordt gezamenlijk met gezin en betrokken ketenpartners een integraal plan opgesteld (maatwerk) en uitgevoerd. Daar waar nodig heeft de coördinator van het sociaal team Asten procesregie. De procesregisseur faciliteert, wanneer nodig, de samenwerking tussen professionals of meerdere organisaties en stuurt op de samenwerking en het gezamenlijk resultaat.

AVE 3:

Complexe domein overschrijdende problematiek. Samenwerking is niet effectief of stagneert. De openbare orde en veiligheid is in gevaar. Het Veiligheidshuis heeft de procesregie en Openbare Orde en Veiligheid (OOV) wordt betrokken. Casusregie blijft bij sociaal team Asten.

AVE 4:

Dreiging totale escalatie of dreiging maatschappelijke onrust. Mogelijke media aandacht. Driehoek (Burgemeester-OM-Politie)/scenarioteam OOV heeft de regie.

Dorps- en wijkondersteuners

In Asten zijn twee dorps- en wijkondersteuners actief. Zij zijn laagdrempelig te benaderen voor inwoners met vragen of zorgen. Zij wijzen de inwoners de weg, zodat men passende ondersteuning kan krijgen voor hun vraag. De dorps- en wijkondersteuners staan dicht bij de inwoners, kunnen signaleren en handelen op (eventueel ook door andere partijen aangegeven) signalen door een gesprek aan te gaan. Hierdoor hebben zij korte lijnen naar politie, toegang tot zorg en andere netwerkpartners.

Ondersteuning dementie

In het kader van dementievriendelijk worden er vanuit de gemeente verschillende acties onder nomen. Er wordt bijvoorbeeld om aandacht gevraagd voor de omgang met inwoners met dementie bij lokale ondernemers (winkels/ horeca). Er worden infoavonden en cursussen omgaan met dementie georganiseerd voor inwoners. Het steunpunt Mantelzorg en de casemanagers dementie ondersteunen mantelzorgers (van o.a. dementerenden).

Daarnaast is er voor inwoners van Deurne, Asten en Someren elke eerste dinsdag van de maand het Alzheimercafé Peelland. Dit is vrij toegankelijk voor inwoners met dementie, hun naasten en zorgverleners. Aan de hand van thema's wordt het

onderwerp dementie besproken. Daarnaast biedt het Alzheimercafé voldoende mogelijkheid tot lotgenotencontact.

Afstemming beleid Sociaal Domein en Veiligheid

Periodiek vindt een afstemmingsoverleg plaats tussen beleidsmedewerkers Sociaal Domein en Veiligheid. Dit om elkaar op te hoogte te houden, en af te stemmen over beleidsonderwerpen die spelen op het snijvlak van Sociaal Domein en Veiligheid, waaronder personen met verward gedrag. Tevens vindt er periodiek overleg plaats tussen beleidsmedewerker Welzijn en Veiligheid, coördinator sociaal team Asten en operationeel expert Politie om de (AVE-)processen te monitoren en eventuele knelpunten te signaleren en bij te sturen. Beleidsmedewerkers dragen, zorg voor advisering aan portefeuillehouders (wanneer nodig).

4. Uit te voeren acties

Er staan nog enkele initiatieven gepland voor 2019 om de aanpak rondom personen met verward gedrag te verbeteren. Deze initiatieven richten zich op vervoer en vroeg signalering.

Bovenregionaal (vervoer):

Zorgambulances

Vanaf januari 2019 worden in de regio Eindhoven zorgambulances ingezet. Dit zijn ambulances die kunnen zorgen voor het vervoer van personen met verward gedrag naar bijvoorbeeld een SPOR. Momenteel worden personen met verward gedrag, ook wanneer er geen strafbaar feit gepleegd is, vervoerd door de politie.

Met de komst van zorgambulances wordt hierin verandering gebracht. Wanneer een persoon geen strafbaar feit heeft gepleegd kan diegene worden vervoerd door een zorgambulance. Zorgambulances hebben een rustige uitstraling en het personeel 2 uur de tijd voor een persoon.

Zorgambulances worden gefinancierd vanuit het RAV (Regionaal Ambulance Vervoer).

Lokaal (vroeg signalering):

Training Pluis-niet Pluis binnen Sociaal Team Asten

De medewerkers van het Sociaal Team Asten krijgen in het eerste kwartaal van 2019 de mogelijkheid om deel te nemen aan een training 'Pluis-niet pluis: hoe ga je als wijkteam om met ggz-problematiek?'. Doel van de training is om de medewerkers meer inzicht en handvatten te geven in hoe om te gaan met personen met verward gedrag.